

Europese Parlementsverkiezingen peiling maart 2024

Rapport Ipsos I&O

Colofon

Uitgave

Ipsos I&O
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2024/concept

Datum

maart 2024

Opdrachtgever

opdrachtgever

Auteurs

Peter Kanne
Maartje van de Koppel
Sander Nieuwkerk

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

EP-verkiezingen: lijsttrekkers en fracties onbekend	4
PVV aan kop met 9 virtuele zetels, GL-PvdA (7) en VVD (6) volgen	4
Veel hangt af van de opkomst	5
Belangrijkste thema's: immigratie, klimaatverandering en internationale veiligheid	5
Lijsttrekkers en fracties nauwelijks bekend	5
Onderzoeksverantwoording	6
1 Politieke peiling EP	7
1.1 Verwachte opkomst bij EP-verkiezingen	7
1.2 Zetelpeiling EP-verkiezingen	8
1.3 Zetelpeiling, rekening houdend met opkomst	9
1.4 Overgang TK2023 > EP2024	10
2 Inhoud	11
2.1 Belangrijkste thema's	11
3 Lijsttrekkers en fracties	12
3.1 EP-lijsttrekkers nauwelijks bekend	12
3.2 Welke partij vertegenwoordigen lijsttrekkers?	14
3.3 In welke fractie zit de eigen partij?	15
4 Onderzoeksverantwoording	16

EP-verkiezingen: lijsttrekkers en fracties nagenoeg onbekend

PVV aan kop met 9 virtuele zetels, GL-PvdA (7) en VVD (6) volgen

Van degenen die zeker of waarschijnlijk zeggen te gaan stemmen bij de Europees Parlementsverkiezingen is een kwart (25%) van plan PVV te gaan stemmen, waarmee de partij van Wilders 9 zetels zou behalen. Dit is ongeveer evenveel als we zagen in de peiling die Ipsos (I&O) eind februari uitvoerde i.o.v. Euronews en negen zetels meer dan de PVV in 2019 haalde.

Op enige afstand volgen GL-PvdA (19%, 7 zetels) en VVD (14%, 6 zetels). Voor GL-PvdA zou dat verlies betekenen, aangezien de PvdA er alleen in 2019 al 6 haalde (en daarmee de grootste werd) en GroenLinks ook nog eens 3.

Tabel 1.1: Zetelpeiling Europees parlementsverkiezingen

“Op welke partij denkt u dan te gaan stemmen bij de Europees Parlementsverkiezingen?”

Basis: zou zeker of waarschijnlijk gaan stemmen en heeft partij van eerste voorkeur

	UITSLAG EP 2019		Peiling eind februari ¹		Peiling eind maart		Vershil +/-
	%	Zetels	Percentages (n= 1.896)	Zetels (n= 1.896)	Percentages (n= 1.586)	Zetels (n= 1.586)	t.o.v. EP19
PVV	3,5%	0	22,4	9	25,1%	9	+9
GL-PvdA ²	29,9%	9	16,0	6	18,6%	7	-2
VVD	14,6%	4	12,7	5	14,1%	6	+2
D66	7,1%	2	6,0	2	7,0%	2	0
CDA	12,3%	4	5,6	2	5,5%	2	-2
Volt	1,9%	0	4,9	2	5,2%	2	+2
PvdD	4,0%	1	3,7	1	4,0%	1	0
BBB	-	-	4,5	1	3,9%	1	+1
SGP ³			2,6	0	3,8%	1	0
CU			2,4	0	3,1%	0	-1
NSC	-	-	4,7	2	3,1%	0	0
FvD	11,0%	3	2,3	0	3,0%	0	-3
SP	3,4%	0	3,2	1	2,9%	0	0
JA21	-	-			1,0%	0	0
DENK	1,1%	0			0,0%	0	0
50+	3,9%	1			-	-	-1
Andere partijen	0,5%	0	8,8	0	-	-	
Totaal	100%	26	100	31	100	31	

Bron: Ipsos I&O, 25 maart 2024

¹ Bron: Ipsos i.o.v. Euronews, veldwerk eind februari 2024

² In 2019 deden SGP en CU samen mee. Ze haalden samen 2 zetels, op dit moment zitten beide partijen om en nabij 1 zetel.

³ In 2019 deden PvdA en GL apart mee. PvdA haalde 6 zetels en GL 3. PvdA maakt in het EP deel uit van de fractie S&D (Progressieve Socialisten en Democraten, 3 zetels), GroenLinks van Groenen/Vrije Europese Alliantie (G/EFA); 3 zetels.

Veel hangt af van de opkomst

Er is – logischerwijs – nog veel onzekerheid onder de kiezers. De opkomst zal een belangrijke factor worden. Bij de Europese verkiezingen ligt de opkomst doorgaans rond de 40 procent en de verwachting is dat dit dit keer niet (heel) veel anders zal zijn. Vooral de PVV-kiezer is een onzekere factor. De PVV slaagde er in een deel van de kiezers die in 2021 niet stemden in november 2023 wel naar de stembus te krijgen. Maar PVV-kiezers uit 2023 zijn nu minder enthousiast dan gemiddeld om in juni te gaan stemmen, al is er maar een klein deel dat nu al zegt *zeker niet* te gaan stemmen. Als PVV-kiezers uit 2023 opnieuw gaan stemmen zal dat grotendeels opnieuw op de PVV zijn.

GL-PvdA-kiezers uit 2023 zijn grotendeels van plan te gaan stemmen en ze zijn nog opvallend trouw. GL-PvdA heeft wel wat concurrentie van Volt en D66, maar niet veel.

VVD- en BBB-kiezers uit 2023 zijn er niet van overtuigd dat ze weer op deze partijen gaan stemmen, hier zijn de aandelen ‘weet ik nog niet’ vrij groot (een derde of meer).

Van de NSC-kiezers uit 2023 zegt op dit moment slechts 16 procent opnieuw NSC te gaan stemmen. NSC zou stemmen kunnen verliezen aan VVD, PVV, CDA, GL-PvdA, BBB en PvdD.

Belangrijkste thema's: immigratie, klimaatverandering en internationale veiligheid

Immigratie en asiel is voor kiezers vooralsnog het belangrijkste thema bij deze verkiezingen: bijna de helft (46%) noemt dit. Op afstand volgen klimaatverandering (33%) en internationale veiligheid en oorlogen (30%).

De verschillen tussen kiezers van verschillende partijen zijn groot. Maar liefst 90 procent van de PVV-kiezers laat zijn keuze voor die partij afhangen van plannen m.b.t. *immigratie*. Ook het bestrijden van *terrorisme* (34%) en de *woningmarkt* (30%) spelen mee voor deze kiezers. GL-PvdA-kiezers willen vooral *klimaatverandering* tegengaan (76%), op afstand gevolgd door *inkomensongelijkheid* (36%), *internationale veiligheid* (oorlogen) en *natuur* (beide 30%). VVD-kiezers noemen *immigratie* (59%), *internationale veiligheid* (52%) en *economisch beleid* (39%) als onderwerpen die een belangrijke rol spelen in hun partijkeuze.

Lijsttrekkers en fracties nauwelijks bekend

In 2019 genoot alleen Frans Timmermans enige bekendheid als lijsttrekker: hij was bekend bij 69 procent van de kiezers. Van de huidige lijsttrekkers komt niemand hierbij in de buurt. In 2019 zei (een maand voor de verkiezingen) een kwart (24%) van de kiezers geen enkele lijsttrekker te kennen, dat is nu – met nog 2,5 maand te gaan – 71 procent.

Bas Eickhout (11%) en Malik Azmani (10%) zijn beide bekend bij een tiende van het electoraat. Beide lopen al langer mee, maar hebben sinds 2019 slechts mondjesmaat aan bekendheid gewonnen. Anja Haga (CU, 7%), Gerben-Jan Gerbrandy (D66, 6%), Ralf Dekker (FvD, 4%) zijn nog onbekender. Anja Hazekamp (PvdD), al sinds 2014 lid van het Europees Parlement, is – net als in 2019 – bekend bij 2 procent van de Nederlandse kiezers. Overigens is de lijsttrekker van de PVV nog niet bekend.

De vraag bij welke fractie in het Europees Parlement de Nederlandse partijen horen blijkt nog lastiger te beantwoorden. Zes op tien (58%) moeten een antwoord schuldig blijven en de overige 42 procent geeft wel een antwoord maar heeft het lang altijd niet bij het juiste eind.

Positieve uitzondering zijn de CDA-kiezers, waarvan 58 procent weet (of denkt) dat de partij hoort bij de EVP. Ook de GL-PvdA-kiezers zitten vrij goed: ze vinken S&D aan (35%, wat klopt voor de PvdA) of Groenen/EVA (37%, wat klopt voor GroenLinks).

Van de VVD- (11%) en D66-kiezers (22%) weet slechts een minderheid dat beide partijen onderdak vinden bij Renew en slechts een op vijf PVV-kiezers weet dat de PVV hoort bij ID (Identiteit en Democratie). Slechts één op acht Euro-minded Volt-kiezers weet dat Volt – net als GroenLinks – bij de Groenen in de EP-fractie onderdak vindt.

Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdagmiddag 22 tot maandagochtend 25 maart 2024. In totaal werkten 2.138 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. 100 respondenten met een niet-westerse achtergrond deden mee via Panelclix.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

1 Politieke peiling EP

1.1 Verwachte opkomst bij EP-verkiezingen

Bij de vorige Europese Parlementsverkiezingen (2019) ging 42 procent van de Nederlandse kiezers naar de stembus (in 2014 was dat 37%). Daarmee zijn de EP-verkiezingen in Nederland de verkiezingen met de laagste opkomst. In deze peiling zegt 52 procent ‘zeker’ te gaan stemmen op 6 juni. Dit is een overschatting (en geen voorspelling van de opkomst), aangezien degenen die aan onze onderzoeken meedoen meer geneigd zijn te gaan stemmen. In april 2019, destijds circa een maand voor de EP-verkiezingen, zei 54 procent ‘zeker’ te gaan stemmen op 23 mei dat jaar. Toen ging dus 42 procent naar de stembus. Het is nog te vroeg hier uitspraken over te doen, maar vooralsnog lijkt het er niet op dat de opkomst in juni (veel) lager zal uitvallen (waarschijnlijk ergens tussen 35 en 45 procent).

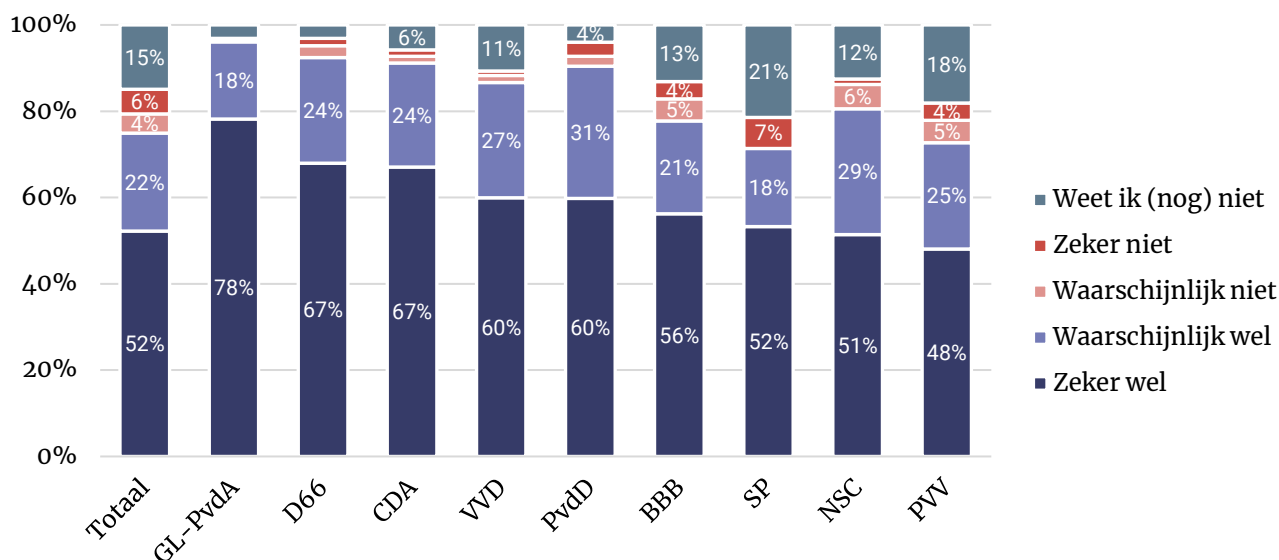
Tabel 1.1: Opkomstintentie en opkomst bij Europees parlementsverkiezingen t/m 2019

	1979	1984	1989	1994	1999	2004	2009	2014	2019	Maart 2024
‘Zeker’ van plan te gaan stemmen	*	*	*	*	*	*	*	*	54%	52%
Opkomst in Nederland ⁴	58,1%	50,9%	47,5%	35,7%	30,0%	39,3%	36,8%	37,3%	41,9%	*

Gemiddeld zegt dus 52 procent van de kiezers ‘zeker’ te gaan stemmen. Onder kiezers die in november 2023 voor de TK-verkiezingen stemden op GL-PvdA is dat 78 procent. Aan de andere kant van het spectrum zien we dat maar 48 procent van de kiezers die stemden op de PVV zeker van plan is te gaan stemmen bij de Europese Parlementsverkiezingen van juni.

Figuur 1.1 Opkomstintentie Europese verkiezingen (naar stemgedrag TK2023)

Bent u van plan op 6 juni te gaan stemmen voor het Europees Parlement?

⁴ Bron: <https://www.europarl.europa.eu/election-results-2019/nl/opkomst/>

1.2 Zetelpeiling EP-verkiezingen

Degenen die zeker of waarschijnlijk zeggen te gaan stemmen vroegen we op welke partij ze van plan zijn te gaan stemmen. Een kwart (25%) is van plan PVV te stemmen, waarmee de partij van Wilders 9 zetels zou behalen. Dit is ongeveer evenveel als we zagen in de peiling die Ipsos (I&O) eind februari uitvoerde i.o.v. Euronews.⁵ Deze negen zetels zou ten opzichte van 2019 pure winst betekenen voor de PVV, aangezien de partij er toen geen haalde.

Op enige afstand volgen GL-PvdA (19%, 7 zetels) en VVD (14%, 6 zetels). Voor GL-PvdA zou dat verlies betekenen, aangezien de PvdA er alleen in 2019 al 6 haalde (en daarmee de grootste werd) en GroenLinks ook nog eens 3.

Tabel 1.2: Zetelpeiling Europees parlamentsverkiezingen

“Op welke partij denkt u dan te gaan stemmen bij de Europees Parlementsverkiezingen?”

Basis: zou zeker of waarschijnlijk gaan stemmen en heeft partij van eerste voorkeur

	UITSLAG EP 2019		Peiling eind februari ⁶		Peiling eind maart		Verschil +/- t.o.v. EP19
	%	Zetels	Percentages (n= 1.896)	Zetels (n= 1.896)	Percentages (n= 1.586)	Zetels (n= 1.586)	
PVV	3,5%	0	22,4	9	25,1%	9	+9
GL-PvdA ⁷	29,9%	9	16,0	6	18,6%	7	-2
PvdA	19,0%	6					
GroenLinks	10,9%	3					
VVD	14,6%	4	12,7	5	14,1%	6	+2
D66	7,1%	2	6,0	2	7,0%	2	0
CDA	12,3%	4	5,6	2	5,5%	2	-2
Volt	1,9%	0	4,9	2	5,2%	2	+2
PvdD	4,0%	1	3,7	1	4,0%	1	0
BBB	-	-	4,5	1	3,9%	1	+1
SGP ⁸			2,6	0	3,8%	1	0
CU			2,4	0	3,1%	0	-1
CU - SGP	6,8%	2					
NSC	-	-	4,7	2	3,1%	0	0
FvD	11,0%	3	2,3	0	3,0%	0	-3
SP	3,4%	0	3,2	1	2,9%	0	0
JA21	-	-	1,0	0	1,0%	0	0
DENK	1,1%	0			0,0%	0	0
50+	3,9%	1					-1
Andere partijen	0,5%	0	8,8	0			
Totaal	100%	26	100	31	100	31	

Bron: Ipsos I&O, 25 maart 2024

⁵ Zie: <https://www.ioresearch.nl/actueel/peiling-europese-parlamentsverkiezingen-winst-voor-radicaal-rechts/>

⁶ Bron: Ipsos i.o.v. Euronews, veldwerk eind februari 2024

⁷ In 2019 deden SGP en CU samen mee. Ze haalden samen 2 zetels, op dit moment zitten beide partijen om en nabij 1 zetel.

⁸ In 2019 deden PvdA en GL apart mee. PvdA haalde 6 zetels en GL 3. PvdA maakt in het EP deel uit van de fractie S&D (Progressieve Socialisten en Democraten, 3 zetels), GroenLinks van Groenen/Vrije Europese Alliantie (G/EFA); 3 zetels.

De 6 virtuele zetels voor de VVD zou winst betekenen. Toch is die virtuele winst volledig te danken aan het feit dat Nederland 31 zetels te verdelen heeft – 5 meer dan in 2019 – en er een (virtuele) restzetel naar de VVD gaat. Relatief haalt de VVD evenveel stemmen (rond de 14%).

Kiesdrempel & restzetels

De kiesdrempel ligt op 3,22%. Er zijn meerdere partijen (NSC, CU, SP, FvD) die daar net onder zitten, maar er ook nog makkelijk overheen kunnen. Ook zijn er partijen in deze peiling wel een zetel halen (SGP, BBB, PvdD) die net boven de drempel van 3,22% zitten. Voor al deze partijen zal het nog spannend worden of ze daadwerkelijk een zetel in het EP halen.

Verder is in dit verband relevant dat er veel restzetels te verdelen zijn als meerdere partijen net onder de kiesdrempel uitkomen. Bij NSC is te zien wat de consequenties daarvan kunnen zijn: in de vorige peiling haalde NSC 4,7%: 2 zetels dankzij een restzetel), in deze peiling 3,1%: 0 zetels.

1.3 Zetelpeiling, rekening houdend met opkomst

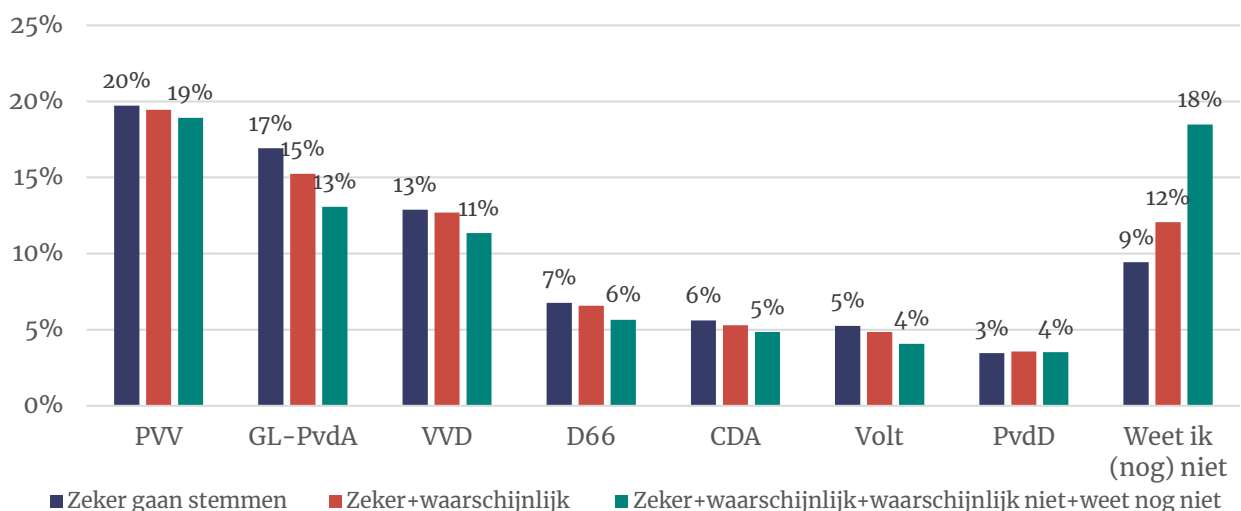
De opkomst zal een belangrijke factor worden bij deze verkiezingen. In november 2023 zagen we dat de PVV erin slaagde kiezers die in 2021 niet opkwamen naar de stembus te krijgen. Nu – 2,5 maand voor de EP-verkiezingen – zien we dat de opkomstintentie onder die kiezers (nog) relatief laag ligt (zie Figuur 1.1). Als de PVV erin slaagt kiezers die twifelen of ze gaan stemmen naar de stembus te krijgen, kan dat ervoor zorgen dat het gat tussen PVV enerzijds en GL-PvdA en VVD anderzijds groter wordt.

Een hogere opkomst lijkt dus eerder in het voordeel van PVV dan van GL-PvdA en VVD.

Figuur 1.2: Zetelpeiling Europees parlamentsverkiezingen (in %), naar voorgenomen opkomst

“Op welke partij denkt u dan te gaan stemmen bij de Europees Parlementsverkiezingen?”

Basis: zou zeker, zou zeker of waarschijnlijk gaan stemmen, zou zeker, waarschijnlijk, waarschijnlijk niet gaan stemmen of weet nog niet

1.4 Overgang TK2023 > EP2024

Onderstaande tabel illustreert dat er nog veel onzekerheid is onder de kiezers.

In de eerste plaats dat sommige achterbannen (zoals de PVV-kiezers uit 2023) minder enthousiast zijn om te gaan stemmen in juni (maar ook dat deze kiezers zelden zeggen *niet* te gaan stemmen). Ook NSC- en BBB-kiezers hebben een lagere opkomstintentie dan gemiddeld.

In de tweede plaats dat kiezers die in november stemden op PVV en GL-PvdA dat relatief vaak opnieuw van plan zijn (GL-PvdA heeft wel wat concurrentie van Volt en D66, maar niet veel). Voor VVD en BBB is dat nog geen uitgemaakte zaak, hier zijn de aandelen 'weet ik nog niet' vrij groot. Van de NSC-kiezers uit 2023 zegt op dit moment slechts 16 procent opnieuw NSC te gaan stemmen. NSC zou stemmen kunnen verliezen aan VVD, PVV, CDA, GL-PvdA, BBB en PvdD.

Tabel 1.3: Zetelpeiling Europees parlamentsverkiezingen (naar stemgedrag TK2023)

Bent u van plan op 6 juni te gaan stemmen voor het Europees Parlement? Op welke partij denkt u dan te gaan stemmen bij de Europees Parlementsverkiezingen? (indien zeker/waarschijnlijk wel gaan stemmen)

	Totaal	PVV	GL-PvdA	VVD	NSC	D66	BBB	CDA	SP	Niet gestemd
Zeker wel	52%	48%	78%	60%	51%	67%	56%	67%	52%	14%
Waarschijnlijk wel	22%	25%	18%	27%	29%	24%	21%	24%	18%	17%
Waarschijnlijk niet	4%	5%	0%	2%	6%	3%	5%	2%		11%
Zeker niet	6%	4%	0%	1%	1%	2%	4%	1%	7%	24%
Weet ik (nog) niet	15%	18%	3%	11%	12%	3%	13%	6%	21%	31%
Wil ik niet zeggen	1%		1%		0%	1%			2%	2%
<i>n</i> =	2138	445	265	289	253	97	97	60	54	327
	Totaal	PVV	GL-PvdA	VVD	NSC	D66	BBB	CDA	SP	Niet gestemd
PVV	18%	71%		8%	6%		16%			11%
GroenLinks-PvdA	13%		64%		4%	9%		2%	4%	18%
VVD	10%	3%	1%	47%	7%	3%	4%	2%		11%
D66	5%	0%	4%	2%	2%	51%		2%		6%
CDA	4%	0%	0%	4%	5%	2%	2%	63%		4%
Volt	4%		6%	1%	3%	2%			3%	5%
SGP	3%	0%			1%					2%
PvdD	3%	1%	2%	0%	4%				2%	3%
BBB	3%	1%		2%	4%		42%		5%	
FvD	2%	1%			1%					2%
ChristenUnie	2%	0%	0%		2%		1%	2%		
SP	2%	1%	2%		2%				47%	3%
NSC	2%				16%		2%			2%
JA21	1%	2%		0%						1%
Weet ik (nog) niet	28%	18%	20%	35%	43%	33%	33%	27%	40%	28%
<i>n</i> =	1587	323	253	250	201	88	76	55	38	104

Bron: Ipsos I&O, 25 maart 2024

2 Inhoud

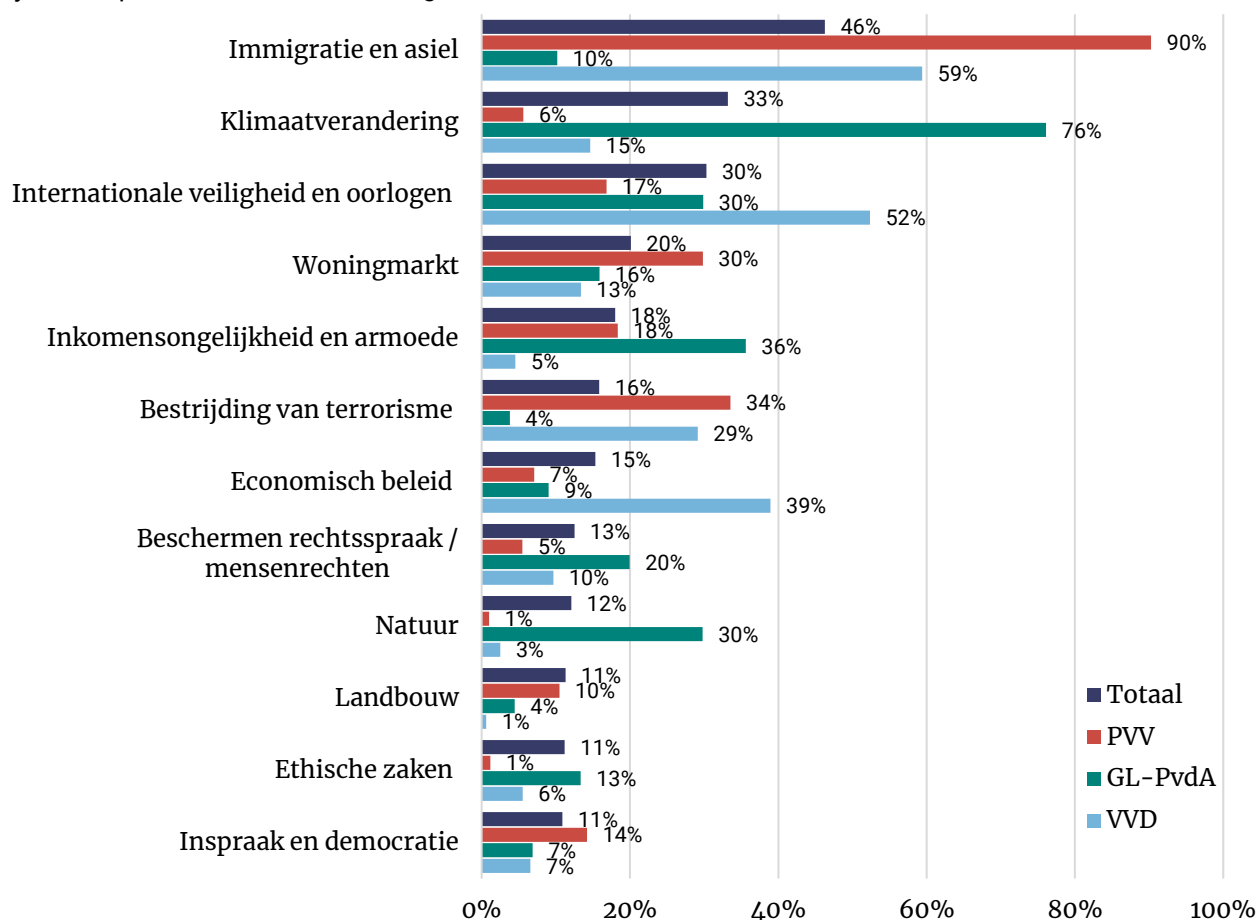
2.1 Belangrijkste thema's

Immigratie en asiel is voor kiezers vooralsnog het belangrijkste thema bij de Europese Parlementsverkiezingen. Van alle kiezers die 'zeker' of 'waarschijnlijk' willen gaan stemmen en een partijvoorkeur hebben, noemt 46 procent dit. Dit thema wordt gevolgd door klimaatverandering (33%) en internationale veiligheid en oorlogen (spanningen tussen landen, defensie; 30%).

De verschillen tussen kiezers van verschillende partijen zijn groot. In de figuur zijn alleen de antwoorden voor de drie (virtueel) grootste partijen gegeven. Wat opvalt is dat maar liefst 90 procent van de PVV-kiezers *immigratie* aanvinkt. Ook het bestrijden van *terrorisme en misdaad* (34%) en de *woningmarkt* (30%) spelen mee voor deze kiezers. GL-PvdA-kiezers willen vooral dat *klimaatverandering* bestreden wordt (76%), op afstand gevolgd door *inkomensongelijkheid* (36%), *internationale veiligheid* (oorlogen) en *natuur* (beide 30%). VVD-kiezers noemen vooral *immigratie* (59%), *internationale veiligheid* (52%) en *economisch beleid / handel met landen buiten de EU* (39%) als onderwerpen die een belangrijke rol spelen in hun partijkeuze.

Figuur 2.1: Belangrijkste thema's

Welke van onderstaande onderwerpen spelen een belangrijke rol bij uw keuze voor < partij eerste voorkeur > bij de Europese Parlementsverkiezingen?

Bron: Ipsos I&O, 25 maart 2024

3 Lijsttrekkers en fracties

3.1 EP-lijsttrekkers nauwelijks bekend

In 2019 was Frans Timmermans lijsttrekker (voor de PvdA) bekend bij 69 procent van de kiezers, mede dankzij zijn functie als minister van Buitenlandse Zaken en zijn rol als ‘Spitzenkandidat’ voor de sociaaldemocraten in Europa. Op afstand volgde Sophie in 't Veld van D66, zij was bekend bij 26 procent.

Van de huidige lijsttrekkers komt niemand in de buurt van dit soort cijfers. In 2019 zei een kwart (24%) van de kiezers geen enkele lijsttrekker te kennen, dat is nu 71 procent.

Bas Eickhout, sinds 2009 lid van het EP voor GroenLinks, is samen met de Duitse Ska Keller, Spitzenkandidat voor de Europese Groenen. In 2019 kende 7 procent hem geholpen, nu is dat 11 procent. Van de GL-PvdA-kiezers kent 38 procent hem, onder D66-kiezers is dat 21 procent. Met een 7,1 wordt Eijckhout goed gewaardeerd door degenen die hem kennen.

Malik Azmani – voorheen gezichtsbepalend VVD-woordvoerder op immigratie & asiel en sinds 2019 EP-lid – was in 2019 bekend bij 8 procent, dat is nu 10 procent. Van de VVD-kiezers kent 17 procent hem, onder GL-PvdA-kiezers is dat 19 procent. Azmani krijgt een 5,7.

Tabel 3.1: Bekendheid lijsttrekkers

Kunt u aangeven welke van deze politici u kent, al is het maar van naam?

	BEKENDHEID		WAARDERING	
	April 2019	Maart 2024	1-10	n =
Bas Eickhout (GL-PvdA)*	7%	11%	7,1	120
Malik Azmani (VVD)	8%	10%	5,7	110
Anja Haga (CU)		7%	5,7	74
Gerben-Jan Gerbrandy (D66)		6%	6,0	70
Ralf Dekker (FvD)		4%	6,2	39
Tom Berendsen (CDA)		3%	6,2	31
Bert-Jan Ruissen (SGP)		3%	8,0	26
Gerrie Elfrink (SP)		3%	6,0	36
Reinier van Lanschot (Volt)		3%	6,2	33
Michiel Hoogeveen (JA21)		3%	5,4	26
Anja Hazekamp (PvdD)	2%	2%	5,9	24
Matthijs Pontier (PP)		2%	*	*
Sander Smit (BBB)		2%	5,2	27
Dorien Rookmaker (MDD)		2%	5,7	24
Dirk Gotink (NSC)		1%	*	*
Geen van deze	24%	71%		

*De partijaffiliatie werd niet aan respondenten getoond.

Anja Hazekamp werd in 2014 benoemd tot lid van het Europees Parlement, waarmee de PvdD voor het eerst in een internationaal parlement werd gekozen. Ze zorgde ervoor dat er een speciale commissie werd opgericht om het toelatingsproces van de EU rondom landbouwgif te onderzoeken.⁹ Ondanks deze activiteiten is haar bekendheid blijven steken op 2 procent. Van de PvdD-kiezers kent 13 procent haar. Hazekamp krijgt een 5,9 van degenen die haar kennen.

De hoogste waardering gaat naar **Bert-Jan Ruissen**, lijsttrekker van de SGP: een 8,0. Drie procent kent hem.

Overigens is de lijsttrekker van de PVV nog niet bekend.

⁹ Bron: <https://www.partijvoordedieren.nl/personen/anja-hazekamp>

3.2 Welke partij vertegenwoordigen lijsttrekkers?

Van een beperkt aantal lijsttrekkers is bekend (bij degenen die deze politici kennen) welke partij hij of zij vertegenwoordigt. Zestig procent of hoger scoren: Bas Eickhout, Tom Berendsen, Ralf Dekker en Bert-Jan Ruissen. Maar dat is dus het aandeel van het lage percentage dat deze lijsttrekkers kent (voor Eijckhout betekent dat: 71% van 11% = 7%).

Van de overige lijsttrekkers weet de helft of minder (van degenen die deze lijsttrekkers kennen) van welke partij ze zijn.

Tabel 3.2: Welke partij vertegenwoordigen lijsttrekkers?

Hieronder ziet u de politici die u (van naam) kent. Kunt u voor elke politicus zeggen welke partij hij of zij vertegenwoordigt?

Vertegenwoordigt...	GL-PvdA	VVD	CDA	FvD	D66	CU	SGP	PvdD	Volt	Weet niet
Bas Eickhout	71%	2%	1%		5%	1%				18%
Malik Azmani	4%	77%	2%		2%	1%		1%		11%
Tom Berendsen	5%	3%	64%							25%
Ralf Dekker		3%		69%						17%
GJ Gerbrandy	5%	1%	11%		41%	1%	1%			39%
Anja Haga	1%	1%			2%	37%				53%
Bert-Jan Ruissen		5%					79%			11%
Anja Hazekamp	4%	6%			6%	6%		43%		31%
Gerrie Elfrink ¹⁰	3%	2%	2%		2%		3%		4%	47%
Reinier van Lanschot		2%	3%	2%	3%				50%	31%
Matthijs Pontier ¹¹	14%	5%			4%					34%
Sander Smit ¹²	10%				3%					45%
Dorien Rookmaker		5%		11%	13%	4%				29%
Michiel Hoogeveen ¹³		3%	3%		8%					39%
Dirk Gotink ¹⁴				22%						22%

¹⁰ 39% zegt correct SP

¹¹ 38% zegt correct PiratenPartij

¹² 42% zegt correct BBB

¹³ 48% zegt correct JA21

¹⁴ 30% zegt correct NSC

3.3 In welke fractie zit de eigen partij?

De vraag bij welke fractie in het Europees Parlement de Nederlandse partijen horen blijkt nog lastiger dan de vraag van welke partij een lijsttrekker de vertegenwoordiger is. Zes op tien (58%) moeten een antwoord schuldig blijven, de overige 42 procent heeft het lang altijd niet bij het juiste eind.

Positieve uitzondering zijn de CDA-kiezers, waarvan 58 procent weet (of denkt) dat de partij hoort bij de EVP. Ook de GL-PvdA-kiezers zitten vrij goed: ze vinken S&D aan (35%, wat klopt voor de PvdA) of Groenen/EVA (37%, wat klopt voor GroenLinks).

Van de VVD- (11%) en D66-kiezers (22%) weet slechts een minderheid dat beide partijen onderdak vinden bij Renew en slechts een op vijf PVV-kiezers weet dat de PVV hoort bij ID (Identiteit en Democratie). Slechts één op acht Euro-minded Volt-kiezers weet dat Volt – net als GroenLinks – bij de Groenen in de EP-fractie zit.

Tabel 3.3: Welke partij vertegenwoordigen lijsttrekkers?

U zou nu dus voor de Europese verkiezingen (waarschijnlijk) stemmen op < partij >. Weet u bij welke Europese fractie < partij > hoort? (Het was mogelijk twee antwoorden te geven).

Nota bene: voor meerdere partijen kleine steekproefgroottes (n < 50), waardoor de uitkomsten indicatief zijn. Aangegeven met rood.

	To- taal	GL- PvdA	VVD	CDA	FvD	D66	CU	SGP	PvdD	PVV	SP	Volt
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
EVP - Europese Volkspartij	10	0	16	58	0	0	18	0	0	11	0	9
S&D - Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten in EP	11	35	5	6	0	25	0	0	0	3	23	7
ECR - Europese Conservatieven en Hervormers	5	1	6	2	28	0	4	35	0	3	0	0
Renew Europe - Renew Europe group	3	0	11	0	0	22	0	0	0	0	0	5
GUE/NGL - Linkse Fractie in het Europees Parlement	4	12	0	0	0	3	0	0	18	2	20	3
Groenen/EVA - De Groenen/Vrije Europese Alliantie	8	37	0	0	7	2	0	0	13	0	8	12
ID - Identiteit en Democratie	6	1	2	0	0	3	0	0	0	20	0	0
NI - Niet-fractiegebonden leden	2	0	0	0	18	0	0	3	0	1	6	7
Nee, weet ik niet	58	37	63	37	52	52	78	65	69	62	57	66
n =	581	106	80	36	15	36	21	24	17	147	14	24

4 Onderzoeksverantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdagmiddag 22 tot maandagochtend 25 maart 2024. In totaal werkten 2.138 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is grotendeels getrokken in het I&O Research Panel. 100 respondenten met een niet-westerse achtergrond deden mee via Panelclix.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.000$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com-tegoed of een donatie aan een goed doel.

Ipsos I&O

Sinds januari dit jaar zijn Ipsos Nederland en I&O Research één bedrijf. Voorlopig blijven er nog twee zetelpeilingen: één uitgevoerd in het Ipsos-panel, en één uitgevoerd in het I&O Research Panel.

De komende maanden zal EenVandaag de zetelpeilingen van het Ipsos-panel blijven publiceren. We gebruiken deze periode om – in samenspraak met belanghebbenden uit media, wetenschap en overheid – te bepalen hoe we in de toekomst zullen omgaan met de zetelpeilingen. Duidelijk is in ieder geval dat Ipsos I&O door zal blijven gaan met zetelpeilingen.

Contactgegevens

Ipsos I&O Enschede

Zuiderval 70

Postbus 563

7500 AN Enschede

053 - 200 52 00

KVK-nummer 08198802

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl

Ipsos I&O Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

020 - 308 48 00

info@ioresearch.nl

www.ioresearch.nl